

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці
робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань	18 Виробництво та технології
Спеціальність	186 "Видавництво та поліграфія"
Освітній рівень	Другий (магістерський)
Освітня програма	«Технології електронних мультимедійних видань»

Вид дисципліни	базова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Завідувач кафедри комп'ютерних систем і технологій

Олександр ПУШКАР

Харків
2020

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри комп'ютерних систем і технологій

Протокол № 1 від 20.08.2020 р.

Розробник:

Олександр ПУШКАР, д.е.н., проф., завідувач кафедри комп'ютерних систем і технологій

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" вивчається студентами спеціальності 186 "Видавництво і поліграфія" магістерської програми "Технології електронних мультимедійних видань" усіх форм навчання протягом другого семестру навчання в магістратурі.

Метою викладання навчальної дисципліни є формування у студентів системи теоретичних знань і прикладних умінь необхідних для роботи директора мультимедійного видавництва (виконавчого, технічного, комерційного), директора рекламного агентства, начальника рекламного відділу великих підприємств, дизайнера або web-дизайнера, організатора виробництва, менеджера мультимедійних проєктів, технічного лідера проєкту для виконання функцій навчання, розвитку персоналу та навчання на робочому місці.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці» є оволодіння навичками в області, що охоплює дві важливі складові: проєктування процесу навчання персоналу мультимедійного видавництва і організація його проведення та забезпечення процесів постійного навчання на робочому місці фахівця мультимедійного видавництва.

Предметом дисципліни "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" є вивчення технологій і методів організації процесів навчання і розвитку персоналу в електронних видавництвах; використання сучасної комп'ютерної техніки, мережі Інтернет і пакетів прикладних спеціалізованих програм для вирішення завдань по забезпеченню процесів постійного самонавчання персоналу на робочому місці.

Результатами практичних занять робіт є засвоєння студентами принципів управління проєктами зі створення мультимедійних видань з практикою використання програмного забезпечення для супроводу мультимедійних проєктів, а також організації виробництва мультимедійних продуктів, методів аналізу структури та компонентів мультимедійних видань, критеріїв і методів оцінювання мультимедійних продуктів

У результаті вивчення навчальної дисципліни "Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці" студенти оволодіють навичками підготовки дидактичних проєктів для навчання персоналу, здійснення планування професійного зростання персоналу мультимедійного видавництва, організації процесів власного професійного розвитку, які забезпечують:

викладати інженерні дисципліни з урахуванням специфіки курсів та аудиторії;

використовувати сучасні та інноваційні методи навчання та технічні засоби у педагогічній діяльності;

формування здатності до самонавчання та навчання на робочому місці;

здійснювати підготовку фахівців до інноваційної професійної та викладацької діяльності.

Характеристика навчальної дисципліни

Рік навчання	1М
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	5
Форма підсумкового контролю	Іспит

Структурно-логічна схема вивчення дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
«Мультимедійні видання», «Технології електронного видавництва»,	Консультаційний проект
«Мультимедійні технології»,	Дипломна робота

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
здатність викладати інженерні дисципліни з урахуванням специфіки курсів та аудиторії	Ефективно працювати у команді та міжнародному колективі, мати лідерські навички. (ПРС13, РН1)
	Переконливо презентувати результати професійної діяльності. (РН3)
	Організовувати технічне навчання персоналу при впровадженні нових технологічних процесів та встановленні нового устаткування і необхідної номенклатури основних та допоміжних витратних матеріалів. (ПР4).
	Структурувати матеріал та обирати організаційні форми навчання, розробляти плани лекційних та практичних занять. (РНб/н)
здатність до самонавчання та навчання на робочому місці	Оцінювати перспективи, створювати науково-технічно обґрунтовані прогнози й здійснювати концептуально-змістове моделювання тенденцій розвитку галузі. (ПРС2)
	Самостійне освоєння нових методів роботи, зміни науково-виробничого профілю своєї діяльності, удосконалення і розвиток свого інтелектуального і культурного рівня, побудова траєкторії професійного розвитку й кар'єри (РНб/н)
здатність використовувати сучасні та інноваційні методи навчання та технічні засоби у педагогічній діяльності	Здійснювати обґрунтований підбір контенту для навчального процесу відповідно до його призначення та структури (ПРС2)
	Застосування інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській та педагогічній практиці, реалізовувати навички самостійного вирішення педагогічних проблем на конкретних прикладах. (РНб/н)

	Використовувати ефективні комп'ютерні системи навчання та електронні навчально-методичні комплекси, враховуючи психологічні та методичні аспекти віртуального навчання.
	Приймати рішення щодо вибору педагогічних технологій та методів у навчанні. (РНб/н)
здатність здійснювати підготовку фахівців до інноваційної професійної та викладацької діяльності	Застосовувати усні контакти у ситуаціях професійного спілкування та методи організації виробництва та ефективної роботи трудового колективу на основі сучасних методів управління, будувати комунікаційну мережу для обміну інформацією та зворотного зв'язку. (ПРС4).
	Створювати умови для особистого опанування новими знаннями та мотивацію для опанування новими знаннями підпорядкованого персоналу. (ПРС1).
	Виконання педагогічних завдань і функцій навчання персоналу інноваційній діяльності в умовах мультимедійного видавництва (ПРК1)
	Демонструвати інноваційне, творче мислення. (РНб)
	Використовувати методи активізації творчої діяльності персоналу мультимедійного видавництва та методи генерування ідей. (РНб/н)

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Специфіка викладацької діяльності в інженерній педагогіці

Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки.

- 1.1. Інженерна педагогіка вищої школи як наука, її об'єкт, предмет та функції. Понятійний апарат інженерної педагогіки вищої школи.
- 1.2. Сутність навчання і його місце в структурі цілісного педагогічного процесу.
- 1.3. Закономірності та принципи навчання. Специфіка реалізації загальнодидактичних принципів в системі навчання.
- 1.4. Компетентністний підхід в освіті. Ключові компетенції особистості. Моделі професійних компетенцій.
- 1.5. Зміст освіти як проблема вузівської педагогіки. Системно-діяльний підхід до навчання і змісту освіти.

Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал.

- 2.1. Організаційні форми навчання у, їх основні ознаки.
- 2.2. Форми організації навчання як способи безперервного керування пізнавальною діяльністю студентів.
- 2.3. Роль та місце лекції в процесі навчання. Функції та види лекцій.
- 2.4. Практичні заняття. Лабораторні роботи Семінарські заняття.

- 2.5. Науково-дослідна робота студентів. Самостійна робота студентів.
- 2.6. Виробнича практика. Дипломна практика.
- 2.7. Навчальні цілі та навчальний матеріал у викладанні технічних дисциплін.

Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.

- 3.1. Болонський процес і європейська кредитно-трансферна система (ECTS). Кредити ECTS.
- 3.2. Кредитно-модульна система організації навчального процесу.
- 3.3. Засоби діагностики знань в КМСОНП. Педагогічний контроль в КМСОНП. Проблеми оцінки знань в умовах КМСОНП.
- 3.4. Оцінка ефективності роботи викладача в КМСОНП.
- 3.5. Організаційно-методичне забезпечення КМСОНП.
- 3.6. Зарубіжна практика методичного забезпечення навчальної дисципліни.

Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання.

- 5.1. Класифікація методів навчання.
- 5.2. Поняття активізації навчальної діяльності студентів. Активізація навчальної діяльності студентів як проблема і завдання вузівської педагогіки.
- 5.3. Дискусійні методи. Методи тренінгу (активного соціально-психологічного впливу в процесі навчання). Ігрові методи. Види ігор: навчальні, імітаційні, ділові, управлінські.
- 5.4. Неформалізовані знання – формування та способи подання.

Змістовний модуль 2 «Навчання на робочому місці»

Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя.

- 4.1. Навчання на робочому місці (Workplace learning).
- 4.2. Навчальний простір e-learning. Методологія та концептуальні засади розробки порталу e-learning на робочому місці. Технологічні елементи та інструментальний базис створення систем e-learning на робочому місці.
- 4.3 Навчання протягом усього життя (Lifelong learning).
- 4.4. Ключові принципи безперервного навчання.

Тема 6. WEB базоване навчання.

- 6.1. Інформаційний простір освітнього закладу. Формування інформаційного освітнього середовища як основа розвитку освіти. Ресурсні центри.
- 6.2. Віртуальне навчальне середовище. Програмні системи дистанційного тестування.
- 6.3. Педагогічні технології в електронному навчанні: аудіовізуальні технології, відео конференції, метод проектів, портфоліо, CASE-study – метод аналізу ситуацій.

Тема 7. Середовище дистанційного навчання.

- 7.1. Психологічні та методичні аспекти віртуального навчання. Специфічні особливості процесу віртуального навчання на основі комп'ютерних комунікацій.

7.2. Інструменти та фактори, що визначають ефективність комп'ютерної системи, для навчання.

7.3. Технологія створення електронних навчально-методичних комплексів та навчально-методичних матеріалів. Основи педагогічного дизайну.

7.4. Комп'ютерні засоби в організації навчального процесу (мультимедійні та графічні станції, сканери та проектори). Методика та технологія використання.

7.5. Особливості навчання проектуванню і використанню комп'ютерних систем і мультимедійних технологій у поліграфії.

Тема 8. Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності.

8.1. Комунікація та педагогічна риторика у викладацькій діяльності.

8.2. Становлення творчих якостей фахівця і особливості творчості викладача.

8.3. Створення навчального середовища для вирішення творчих завдань. Психологічна специфіка групової творчої діяльності.

8.4. Психологічні і соціологічні аспекти у викладанні технічних дисциплін.

8.5. Методи активізації творчої діяльності студентів та методи генерування ідей.

Перелік практичних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

Методика викладення дисципліни передбачає використання сучасних технічних засобів, включаючи комп'ютери, мультимедійні проектори та комунікаційні пристрої. Для індивідуалізації навчання студентам видаються диференційовані індивідуальні завдання, завдання на практичні заняття, а також завдання для самостійної роботи.

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів зазвичай передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції проблемного характеру, міні-лекції, робота в малих групах, семінари-дискусії, презентації, метод проектної роботи.

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання. Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, лабораторні заняття, а також виконання самостійної роботи. Контрольні заходи включають: поточний і підсумковий контроль:

Поточний контроль, здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних та лабораторних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума 60 балів, мінімальна сума, що дозволяє студенту бути допущеним до іспиту – 35 балів)

Підсумковий контроль проводиться у формі іспиту, у відповідності до графіку навчального процесу. Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної "Відомості обліку успішності".

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни.

Порядок поточного оцінювання

Поточний контроль включає оцінювання студентів під час:

Лекцій – активна робота на парі (1 бал за кожне заняття) за умови виконання студентом активної участі в ході дискусій на лекції. Загальна кількість балів – 7.

Практичних занять - активна робота на парі (0,5 бала за кожне заняття) за умови виконання студентом активної участі в експрес – опитуванні та в груповій роботі. Загальна кількість балів за активну роботу - 6,5. Захист результатів практичних робіт - загальна кількість балів - 21.

Есе. Загальна кількість балів 6.

Оцінювання проводиться за такими критеріями:

1. Розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються.
2. Ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни.
3. Ознайомлення з рекомендованою літературою з питань, що розглядаються.
4. Вміння поєднувати теорію з практикою у розгляді практичних ситуацій, розв'язанні задач, проведенні розрахунків, у виконанні завдань, що винесені на розгляд в аудиторії.
5. Логіка, структура, стиль викладу матеріалу в письмових звітах і під час виступів в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки.

Максимальна оцінка ставиться за умови відповідності рівня виконаних студентом завдань всім п'ятьом зазначеним критеріям. Відсутність тієї або іншої складової знижує оцінку на відповідну кількість балів.

Поточні контрольні роботи. Протягом семестру студенти пишуть дві контрольні роботи. Максимальна оцінка за кожну з контрольних робіт – 3 бали. Максимальна оцінка за обидві контрольні роботи – 6 балів. Перша контрольна робота охоплює теми 1-4. Друга контрольна робота охоплює теми 5-8.

Порядок оцінювання самостійної роботи.

Самостійна робота полягає у пошуку, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, а також виконання практичного завдання до поточної роботи. Результат цієї

роботи студента оцінюється в процесі експрес – опитування, або в ході захисту результатів виконання практичних робіт. Найбільш вагомим елементом самостійної роботи є індивідуальне науково-дослідне завдання (ІНДЗ). Максимально оцінка за ІНДЗ – 13,5 балів.

Оцінювання підсумкового контролю

Підсумковий контроль знань і компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену. Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни та передбачає визначення рівня знань і ступеня опанування студентами компетентностей.

Завданням екзамену є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо. В умовах реалізації компетентнісного підходу екзамен оцінює рівень засвоєння студентом компетентностей, що передбачені кваліфікаційними вимогами і рівень його компетентності з навчальної дисципліни. Кожен екзаменаційний білет складається із п'яти завдань, які передбачають вирішення типових професійних завдань та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента

Студент, який із поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю, тобто не склав змістовий модуль, має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання за розпорядженням декана факультету відповідно до встановленого терміну.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Екзаменаційна робота складається з п'яти завдань:

№ завдання	Максимальні бали за відповідні завдання
1	6
2	8
3	8
4	8
5	10

Зразок екзаменаційного білета

Ви отримали в Додатку до білета навчальний матеріал для однієї з дисциплін, які Ви вивчали протягом попередніх семестрів. Перед Вами поставлені завдання, які необхідно вирішити спираючись на компетентності викладача в галузі інженерної педагогіки для видавничо-поліграфічної справи.

Завдання 1. Діагностичне. Сформулювати завдання лекції (пізнавальне і розвиваюче) та дидактичну мету лекції (ОЦ1=6).

Завдання 2. Евристичне. Запропонувати модель компетентності, яка має бути сформована після вивчення заданого матеріалу (ОЦ2=8).

Завдання 3. Евристичне. Запропонувати та обґрунтувати методiku мотивування учбової діяльності на початку лекційного заняття (ОЦ3=8).

Завдання 4. Діагностичне. Запропонувати та обґрунтувати метод формування зворотного зв'язку і корекції педагогічної діяльності під час проведення заняття (ОЦ4=8).

Завдання 5. Евристичне. Вирішити конфліктну ситуацію (ОЦ5=10).

Загальна екзаменаційна оцінка складається з п'ятьох оцінок за формулою:

$$OE = K1 \times OЦ1 + K2 \times OЦ2 + K3 \times OЦ3 + K4 \times OЦ4 + K5 \times OЦ5,$$

де $K1, K2, K3, K4, K5$ – ступінь виконання K -го завдання – $K_i = (0 \dots 1)$;

$OЦ1, OЦ2, OЦ3, OЦ4, OЦ5$ – максимальні бали за відповідні завдання.

$K1 \dots 5 = 1$. Завдання виконане повністю. Усі висновки є обґрунтованими та однозначними. $K1 \dots 5 = 0,75$ Завдання виконане повністю, але є невеликі недоліки (відсутні окремі обґрунтування, пропущені висновки). $K1 \dots 5 = 0,5$. Завдання виконане, але із помилками. $K1 \dots 5 = 0,25$. Завдання виконане з значними помилками. $K1 \dots 5 = 0$. Завдання не виконане, або виконане з критичними помилками.

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання		Форми оцінювання	Мак бал
Тема 1.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 1. Методологічні засади інженерної педагогіки	Робота на лекції	1
	Практичні заняття	Практичні заняття 1,2 Методологічні засади інженерної педагогіки (ПЗ).	Активна участь у роботі на практичному занятті	1
	<i>Самостійна робота</i>			
		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Розробка власного навчального плану		
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточної роботи.	Захист роботи №1	3
Тема 2.	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 2. Форми організації навчання, навчальні цілі та навчальний матеріал.	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Організаційні форми навчання у ЗВО (ПЗ)	Активна участь у роботі на практичному занятті	0,5
	<i>Самостійна робота</i>			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять.		
		Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання з цілей та мотивів навчання		
Тема 3	<i>Аудиторна робота</i>			
	Лекція	Тема 3. Кредитно-модульна система організації навчального	Робота на	1

		процесу.	лекції	
	Практичне заняття	Практичне заняття 4.	Активна участь у роботі на практичному занятті	0,5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою кредитно-модульна система організації навчального процесу .	Надання на перевірку завдання з цілей та мотивів навчання	3
		Виконання завдання з розробки моделі компетентностей фахівця. Підготовка до контрольної роботи.		
Тема 4.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 4. Сучасні та інноваційні методи та технології навчання.	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття 5. Формування вимог щодо вибору методу для вивчення заданої теми	Робота на ПЗ	0,5
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання		Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять. Збір матеріалів до есе.	Надання на перевірку завдання з розробки моделі компетентностей фахівця.
КР				3
Тема 5.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 5. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя.	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття 6. Особливості навчання на робочому місці та навчання протягом усього життя (С).	Активна участь у роботі на занятті	0,5
Самостійна робота				

	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою.	Експрес-опитування Надання на перевірку завдання з вибору методу навчання	3
Тема 6.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 6. WEB базоване навчання.	Робота на лекції	1
	Практичне заняття	Практичне заняття 7 . Проведення міні-лекцій за індивідуальною темою (проводяться на практичних заняттях на 9–15 тижнях за індивідуальним графіком по 1–3 студенти на пару)		0,5
		Практичне заняття 8	Активна робота Здача есе та їх захист	0,5 6
	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання завдання до поточної роботи. Підготовка есе у формі міні-лекції		
Тема 7.	Аудиторна робота			
	Лекція	Тема 7. Середовище дистанційного навчання.	Робота на лекції	1
			Активна робота на практичних заняттях	0,5
	Практичне заняття	Середовище дистанційного навчання на основі методів педагогічної інформатики та когнітивної психології (ПЗ)	Надання на перевірку завдання з розробки основних вимог до порталу e-learning	3
	Практичне заняття	Проведення міні-лекцій за індивідуальною темою	Активна робота	0,5

	Самостійна робота			
	Питання та завдання до самостійного опрацювання	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Підготовка до заняття.	Надання звіту з ІНДЗ	13,5
Тема 8.	Аудиторна робота			
	Практичне заняття	Практичне заняття 11 Формування особистості фахівця готового до інноваційної професійної та викладацької діяльності. Виконання практичної роботи з аналізу лекцій	Активна участь у роботі	0,5 4
		Контрольна робота		3
	Практичне заняття	Практичне заняття 12 Розробка навчальних матеріалів для порталу e-learning		5
		Активна участь у роботі на практичному занятті		0,5
	Практичне заняття	Підсумкове практичне заняття		0,5
	Самостійна робота			
Питання та завдання до самостійного опрацювання	Повторення матеріалів змістових модулів. Підготовка до екзамену			
Іспит			40	
Разом за 1 семестр			100	

Рекомендована література

Основна

1. Пушкар О. І. Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці : навчальний посібник [Електронний ресурс] / О. І. Пушкар, О. С. Завгородня. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. 175 с.

2. Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система : довідник користувача ; пер. з англ. / за ред. д-ра техн. наук, проф. Ю. М. Рашкевича та д-ра пед. наук, доц. Ж. В. Таланової. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 106 с.

3. Інженерна педагогіка та навчання на робочому місці : методичні рекомендації до виконання практичних робіт для студентів спеціальності 186 "Видавництво та поліграфія" другого (магістерського) рівня / уклад. О. І. Пушкар, О. В. Фомічова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 51 с.

4. Мелецінек А. Інженерна педагогіка. Практика передачі технічних знань / А. Мелецінек ; пер. з нім. С. Ф. Артюх. – Харків : Вид. УПА ; Wien, New York : Springer, 2000. – 240 с.

5. Педагогічний дизайн засобів електронного навчання на робо-чому місці : монографія / під ред. д. е. н., проф. В. С. Пономаренка, д. е. н., проф. О. І. Пушкаря. – Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 276 с.

6. Про вищу освіту : Закон України № 1556-18 від 28.09.2017 // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 38–39. – С. 2004.

Додаткова

7. Пушкар О. І. Моделі освітнього процесу на сучасному етапі розвитку ІТ-технологій / О. І. Пушкар, В. Є. Клименюк // Системи обробки інформації. – 2016. – Вип. 4. – С. 182–187.

8. Пушкар О. І. Проблеми впровадження інтернет-методологій у освітній простір / О. І. Пушкар, В. Є. Клименюк // Системи обробки інформації. – 2016. – № 5. – С. 213–218.

9. Комп'ютеризовані системи і технології у видавничій справі : монографія / під ред. О. І. Пушкаря. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2015. – 312 с.

10. 44. Розробка електронних видань на основі мультимедійних технологій : монографія / під ред. д. е. н., проф. О. І. Пушкаря. – Харків : ВД "ІНЖЕК", 2015. – 288 с.

11. Формування професійних компетентностей в умовах інформаційної економіки : монографія / В. С. Пономаренко, Г. В. Назарова, К. Г. Наумік та ін. – Харків : Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2014. – 220 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Пушкар О. І. Мультимедійний дидактичний комплекс з дисципліни "Мультимедійне видавництво" [Електронний ресурс] / О. І. Пушкар, Н. І. Прибиткова. – Режим доступу : <http://www.mmv.mdk.hneu.edu.ua>.

13. Сайт ПНС ХНЕУ ім. С" [Електронний ресурс]. Кузнеця [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=1994>

14. Кругликов В. Н. Инженерная педагогика: учебное пособие. Санкт-Петербург: Изд-во Политехн. ун-та, 2018 <https://elib.spbstu.ru/dl/2/id18-91.pdf/view>

15. Журавлева В. Обучение на рабочем месте. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://4izmerenie.com/masterskaya/work-place-learning>

16. Севастьянов Е. Обучение сотрудников от “А” до “Я”: Пошаговый алгоритм адаптации “новичков” и “стреляных воробьев” к новым требованиям и технологиям [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://openstud.ru/blog/for-businessmen/study-and-adaptation-algorithm-for-employee/>